

VAN ZOYS TOT SOEST

TIJDSCHRIFT VAN DE
"HISTORISCHE VERENIGING SOEST"



Foto omslag:

50 jarig bestaan Spoorlijn Baarn - Den Dolder

Historische Vereniging Soest Opgericht 8 mei 1980

Bestuur:

- Voorzitter : P.J. van Doorn, Schoutenkampweg 113, Soest
Secretaris : Mevr. E.M. Stolwijk, Kruisweg 2, Soest, telefoon 035-6017113
Penningmeester : A.F.M. Krijger, Clemensstraat 54, Soest
Overige leden : R.P. van Dorresteyn, Kolonieweg 6a, Soest
A.J. van den Dijssel, Irenelaan 7, Soest
J.E.J. Hilhorst, Plasweg 57a, Soest
W.J.M. van Hofslot, Kerkpad ZZ 10, Soest
W.C.J.M. Peters, Van Meckelenburglaan 24, Soest
W. Routers, Cimbaal 19, Soest
- Redactiecommissie : J.E.J. Hilhorst
W.P. de Kam
A.F.M. Krijger
W.C.J.M. Peters
- Redactie-adres : Plasweg 57a, Soest
- Omslag : W. Routers
Grafische verzorging : Drukkerij Practicum BV, Torenstraat 22a, Soest
Alle rechten voorbehouden.

Overname uit deze uitgave is alleen toegestaan na schriftelijke toestemming van het bestuur van de Historische Vereniging Soest.

De contributie bedraagt f. 35,00 per jaar

- Betaling is mogelijk : - op de postrekening van de penningmeester
Historische Vereniging Soest nummer 54 59 218
- danwel op de bankrekening van de Vereniging bij de Rabobank
te Soest, rekeningnummer 3599.02.235.
(Giro van de bank: 21 27 75)

- Losse nummers : verkrijgbaar bij de secretaris.
Leden f. 5,00
Niet leden f. 10,00

In het laatste nummer van dit jaar van ' Van Zoys tot Soest' wenst het bestuur u prettige Kerstdagen en een voorspoedig 1999. Het laatste jaar van dit millennium staat voor de deur.

Het jaar 1998 is voor ons een bijzonder verenigingsjaar geweest. Wij denken niet alleen terug aan het veel te vroege overlijden van ons redactielid Sjouk van Doorn. Ook mogen wij terugzien op de vele goede dingen die 1998 ons hebben gebracht, zoals het themanummer ' Paleis Soestdijk en zijn bewoners ' en het eerste deel van Utrechtse biografieën ' Het Eemland 1', waarin leden van onze vereniging hun bijdrage hebben geleverd met enkele levensbeschrijvingen van onder meer enkele bekende en onbekende Soesters.

Ook de traditionele activiteiten als de Klitsavond, de lezingen en bustocht waren weer succesvol, evenals het verenigingsblad ' Van Zoys tot Soest', dat ons weer veel informatie heeft gegeven over Soest en haar verleden. De fietstocht kwam te vervallen wegens het bijzonder natte weer, maar voor 1999 staat deze tocht weer op de verenigingsagenda.

Ook in het nieuwe jaar hopen wij weer op een actief verenigingsjaar. De eerste activiteit van het nieuwe jaar is de Klitsavond. Deze zal gehouden worden op 12 januari a.s. Graag willen wij u dan, samen met vrienden van de Stichting Oud Soest, ontmoeten.

Het bestuur.

DE SCHATTEN VAN HET GEMEENTEHUIS..... (3)

Joop Piekema

"Je hebt vandaag acht zaken gedaan, per dag moet je tien zaken doen, dus dan doe je er morgen twaalf". We schrijven 1989 en er is weer een dag om in het leven van uw verslaglegger. Hij gaat naar huis. Zie hem fietsen, een uitgebluste ambtenaar. Langs de Drie Ringen en langs bakkerij Van Brummelen zwoegt hij voort, de Birkt in, om - met de woorden van Jacques Bloem te spreken - "de slaap te zoeken in dat eene weten, dat morgen 't eeuwig eendere herbegint". Eens wat anders doen, iets verfrissends, als dat zou kunnen.....

Niet lang daarna bracht ik een bezoek aan de gemeente-secretarie aan de Steenhoffstraat. Daar, op de afdeling interne zaken, zat historisch-archiefbeheerder J.Haanstra. Het was er een beetje rommelig, want de verhuizing naar het nieuwe gemeentehuis was aanstaande. Op zijn kamer stonden archiefstellingen en stalen kooien vol met dossiers. Het oud-archief was toen nog op de gemeentelijke archiefdienst Amersfoort ondergebracht, en zou mettertijd naar het nieuwe gemeentehuis komen. Op mijn vraag - daar was ik voor gekomen - of hij een foto van de Eem had, liet hij mij de inhoud van de fotokast zien. Foto's van tientallen jaren geleden stonden daar keurig in het gelid, vele honderden..... Wat zou het leuk zijn om daar te kunnen werken! Historisch medewerker zijn.....

Begin 1991 - we zijn dan al naar het nieuwe gemeentehuis verhuisd - deed zich een kans voor: de afdeling waar ik werkte werd "doorgelicht". De ambtenaren mochten als "oppepper" - binnen het raamwerk van mogelijkheden - werk uitzoeken wat ze leuk dachten. Promotor daarbij was Wim Peters, terwijl gemeentesecretaris Wim de Kam het doorlichtingsproces op de voet volgde. Mijn verzoek om drie uur per week (betaald) aan de fotocollectie te mogen werken bleek een schot in de roos! Want aan de foto's zou toch dringend iets moeten gebeuren. En het kon gecombineerd worden met het op orde brengen van het oud-archief, waarmee de per 1 september 1991 aangestelde archiefbeheerder Ton Reichgelt werd belast (zie Zoys, jaargang 18 nrs 3 en 4).

Op 1 juli 1991 is het dan zover, en begin ik als beheerder van de historisch topografische atlas, voorlopig nog voor drie uur in de week. Het klinkt in ieder geval als een héél belangrijke baan! Maar wat weet ik als Amersfoorter van de geschiedenis van Soest? Laten we eerlijk zijn, bar weinig! Maar al snel komt er versterking in de persoon van Henk Gerth, die mij iedere dinsdagmiddag - dan worden de drie uren ingepland - gaat helpen met het beschrijven van de foto's. Die samenwerking zal tot de dag van vandaag - en hopelijk nog heel veel jaren langer - voortduren.

Maar drie uur in de week is snel om! Zomer 1992 rapporteren B en W. aan de raad dat "de beschikbare tijd om tot een verantwoorde opbouw van een historisch topografische atlas te komen en die vervolgens ook bij te houden (....) veel te beperkt (is). Dit gemis aan tijd kan ook niet worden gecompenseerd door de enthousiaste inzet van de betrokken medewerker van zijn vrije tijd voor dit doel, hoezeer wij dat ook waarderen".

De raad besluit, op voorstel van B. en W. om "betrokkene 20 uur per week in te zetten voor deze taak". De verruiming van uren ging in per 1 januari 1993.

Onder het motto "de geschiedenis van morgen ligt vandaag op straat" beginnen we - naast het beschrijven van de oude foto's - ook het "straatgebeuren" (bouwen en slopen) alsmede de historische evenementen stelselmatig voor het nageslacht vast te leggen, net als in de tijd van de heren Peet en Heupers. Henk legt alles op dia's vast, ikzelf maak foto's.

Er zijn - om zo maar wat op te noemen - in de afgelopen jaren fotoreportages gemaakt van de bouw van de Boerenstreek, ziekenhuis Molendaal aan de Soesterbergsestraat nog in bedrijf (zomer '96), van de diverse bouw- en sloopactiviteiten op en rond de Soesterbergsestraat, bouwactiviteiten Koperwiek-Wielewaal, ontwikkeling industriegebied De Grachten, bakkerij Van Brummelen in de Kerkebuurt, de oude en nieuwe brandweerkazerne, de veranderingen rond Braamhage, de onthulling van het luchtvaartmonument Soesterberg, de rioolwaterzuiveringsinstallatie aan de Maatweg in oude toestand (in '96 is een groot deel gesloopt), de opening van het Centrum voor werk en inkomen in het gemeentehuis, en ga zo maar door.....

Er gaat in Soest niets tegen de grond voordat het eerst wordt gefotografeerd. En er is de afgelopen paar jaar nogal wat verdwenen! Om de herinnering op te halen een greep: villa "Persinn", Beukenlaan 1, (waar in de jaren '30 burgemeester Deketh woonde), de ruïne van het Verenigingsgebouw aan de Steenhoffstraat, de timmerfabriek aan het Driftje, de Oranje Nassaschool aan de Ir. Menkolaan, Autorooy (voorbeeld Delftse School) Soesterbergsestraat 2.



Verdwenen, beeldbepalende Soester huisjes, zoals Kerkstraat 34 (01-05-1996)

Nog steeds verdwijnen er typische Soester daggeldershuisjes of voormalige boerderijtjes, zoals Laanstraat 76, Kerkstraat 34, Bosstraat 67. En wie betreurt het niet dat de karakteristieke bebouwing aan het begin van de Burg. Grothestraat en de Korte Brinkweg (o.a. "Zeldenrust" en het voormalige koetshuis van villa "Beversteijn") moest wijken voor de grootgrutter?

En er verdwijnen óók panden die nauwelijks bekend waren, omdat ze in het bos verscholen stonden, zoals villa "De Klinge", Amersfoortsestraat 106. Wie heeft die ooit gezien?



Villa "de Klinge", Amersfoortsestraat 106, gebouwd in 1929, stond schuin tegenover "De meijerij". Het perceel werd in december 1997 gesloopt. (28-10-1997)

Gelukkig is al het opgesomde (en nog héél wat meer) nauwgezet gefotografeerd, zodat de afbeeldingen - dat is ons streven - nog eeuwenlang kunnen worden bekeken. Ter geruststelling: óók de RABO-bank kunt u in de collectie zien. Kan-ie eventueel aan de hand van de foto's worden herbouwd.

Het fotograferen van objecten (gebouwen, woonhuizen) is trouwens niet zo eenvoudig als het lijkt. U komt aan, en... wel drommel.... er staat een auto op een ongelukkige wijze voor het object geparkeerd.... Volgende keer beter! Of staat die auto er altijd? En weet u wat een "doornroosje" is? Dat is een geheel door hoog struikgewas omgeven slooppand. Veel succes ermee! Een tip: fotografeer het bouwwerk niet alleen "puur". Maar maak óók foto's van het bouwwerk in samenhang met de omringende bebouwing. Staat het object in het vrije veld, produceer dan enkele "doorkijkjes" naar herkenningpunten in de omgeving. Dan kan de historisch onderzoeker van morgen zich een goed beeld vormen. En vergeet niet achterop de foto de datum te zetten. Plus wat het is.....

(slot volgt)

MONUMENTEN - DE WATERTOREN.

Henk Gerth/Johan Hilhorst

Het afgelopen jaar was deze toren, die aan de Oranjelaan staat, veel in het nieuws in verband met voorgenomen aanpassingen. Een bouwwerk dat staat vermeld in de monumenten-inventarisatie 1988. Deze ronde bakstenen watertoren heeft als bouw-datum 1930. De opdrachtgever is de Arnhemse Waterleiding Maatschappij, Utrecht en het ontwerp is van H.F. Mertens, Bilthoven. In 1985-1986 is de toren naar een ontwerp van arch. D. Van As tot woonhuis verbouwd. De toren bestaat uit een drietal cilinders, waarvan de middelste kleiner is qua diameter, en wordt gedekt door een plat dak. De cilinders worden geleed in traveeën door op regelmatige afstand geplaatste contreforts, die aan de bovenzijde een betonnen afdeklpaat dragen.

De toegangsdeur bevindt zich aan de straatzijde in een soort middenrisaliet, die aan weerszijden wordt geflankeerd door een vierlicht venster van liggend formaat ter breedte van het hele travee. In de bovenste cilinder zijn drielicht vensters, eveneens van liggend formaat, aangebracht. Deze hebben betonnen kozijnen.



De watertoren aan de Oranjelaan in februari 1962.

Architectuurhistorisch is dit gebouw van belang als voorbeeld van een watertoren gebouwd onder invloed van nieuwe zakelijke ideeën en vanwege de gaafheid van de hoofdvorm en de detaillering. Het is een monumentaal pand, in stedenbouwkundig opzicht waardevol als oriëntatiepunt. De toren is tevens van belang voor de nederzettingsgeschiedenis als herinnering aan de ontwikkeling van de nutsbedrijven in Soest.

MR. CONSTANT JACOB WILLEM LOTEN VAN DOELEN GROTHE BURGEMEESTER VAN SOEST VAN 1881-1914 (deel II)

W.P. de Kam

In het vorige nummer schreef ik dat de betovergrootvader van burgemeester mr. Constant Jacob Willem Loten van Doelen Grothe zich in de 18e eeuw in de provincie Utrecht vestigde. Het blijkt dat deze betovergrootvader Laurens Grothe (de vader en grootvader van Laurens waren in de 18e eeuw burgemeester van Arnhem) nog op een bepaalde wijze verbonden is geweest met Soest. Op de rouwborden die hangen in de kapel te Isselt (dat destijds behoorde tot Soest) staan de namen vermeld van Laurens Grothe, oud-bewindvoerder van de West Indische Compagnie en van zijn echtgenote Clara Elisabeth van Dam (telg uit een rijk Amersfoorts patriciërs geslacht).



Dat gegeven ontdekte ik toen ik in het archief van de familie Grothe de lijst van stukken las die mr.C.J.W. Loten van Doelen Grothe en zijn broer mr. W.Th.Grothe van Schellebach hebben overgelegd bij een verzoekschrift van 12 november 1907 om het predikaat 'jonkheer' te verkrijgen (dat predikaat is overigens niet toegekend).

Uit die lijst blijkt dat "het bestuurdersambt" bij de familie Grothe als het ware met de paplepel werd ingegeven.

Van 1907 ga ik eerst echter 30 jaar terug in de tijd, naar 1877. In het eerste deel (zie vorig nummer) schreef ik dat in dat jaar mr.C.J.W. Loten van Doelen Grothe zijn rechtenstudie afrondde. Ik moet nu preciezer zijn. In dat jaar promoveerde hij op 27 oktober tot doctor in de rechtsgeleerdheid aan de rijksuniversiteit te Utrecht, waarvan destijds rector-magnificus was dr.Nicolaas Beets, de bekende volksdichter en schrijver (o.a. schrijver van de Camera Obscura onder de schuilnaam Hildebrand). Misschien geïnspireerd door de dichtkunst van Beets werd op het promotiefeest dat gevierd werd in de Zomer Sociëteits Lokalen bij de Knuppelbrug in Utrecht door een zekere mr.W.H.T. van A (vermoedelijk gaat het hier om de studiegenoot W.H.Taets van Amerongen van Woudenberg) het volgende gedicht voorgedragen:

*U van 't verleden veel te zeggen
 Waartoe toch zou dit nodig zijn?
 't Was nu onstuimig en wat duister
 Dan kalm en schoon met zonneshijn
 Wij weten toch, dit is het leven
 Dus slechts ons tot den dag bepaald
 Waarop ge als vrucht van al uw streven
 Thans met den graad van Doctor praalt.*

*Voorspoed zij op uwe paden
 Als geleidsman altijd daar
 En verzelle u trouw door 't leven
 Na dit feestuur, menig jaar!
 Ja moog' zich een feest herhalen
 Dat gij dan ook vrolijk viert
 Hopend dat in later dagen
 't Kroost, u daar met bloemen siert.*

Overigens heeft Constant Loten van Doelen Grothe zijn doctorstitel nooit gebruikt. Wel is het interessant om een aantal van de stellingen die hij bij zijn promotie heeft verdedigd hier te vermelden omdat daarmee een link kan worden gelegd met z'n latere loopbaan en de tijdgeest.

- L'ignorance est une des causes principales qui peuplent les prisons zegt zeer terecht Perrot.
- Het ware wenselijk dat de leerplichtigheid alhier ingevoerd werde.
- Ten onrechte wordt door sommigen beweerd, dat de waarde niets anders is dan het product van den besteden arbeid.
- De Provinciale Staten zijn bevoegd onder goedkeuring des Konings de inlating van water uit het ene waterschap in het andere te bevelen.

Uit de laatste stelling blijkt de belangstelling van mr. Constant Loten van Doelen Grothe voor het waterschapsrecht. Het is wellicht mede om die reden dat in 1878 hij als 27-jarige bij Koninklijk Besluit benoemd werd tot heemraad van het waterschap Eemnes. Een functie die hij tot 1906 naast zijn burgemeestersambt heeft vervuld. Daarnaast is hij heemraad geweest van het waterschap Maartensdijk en van 1887 -1900 ook hoogheemraad van de Lekdijk bovendams. In 1914 werd hij lid van het waterschap De Hooge en Lage Weide te Utrecht. De waterschappen, zo blijkt uit deze opsomming, lagen hem na aan het hart.

Behalve met de zorg voor (de kering en het peil) van het water zette mr.C.J.W. Loten van Doelen Grothe zich ook sterk in voor de verbetering van het wegennet. In 1897 werd hij benoemd tot commissaris-thesaurier en administrateur van de straatwegen van Naarden naar Amersfoort, van Naarden naar Huizen van en door Blaricum naar Huizen, van Groeneveld naar Baarn en van Soestdijk naar Den Bildt.

De vergaderkamer van de commissarissen over genoemde wegen en het archief van het commissariaat was ondergebracht in het tolhuis naast het buitenverblijf van de familie van Weede. In 1901 is dit tolhuis aangekocht door mr.C.J.W. Loten van Doelen Grothe en getrokken bij het perceel Vredenhof, dat hij na het overlijden van zijn schoonvader samen met zijn vrouw als woonhuis heeft betrokken en geheel heeft laten verbouwen. Het tolhuis is toen afgebroken. Het is alleszins waarschijnlijk dat deze neven-functie niet ten koste ging van

zijn hoofdfunctie. Integendeel, aannemelijk is dat hij mede door middel van deze nevenfunctie zich heeft beijverd voor de verbetering van het wegennet in Soest. Bij zijn afscheid als burgemeester merkte hij dan ook o.a. op : *"Doch wij mogen ook met voldoening op het gedane werk neer zien want we bezitten nu een prachtig wegennet en een elektrische verlichting tot in bijna alle uithoeken der gemeente"*.

De al genoemde nevenfuncties waren niet de enige die hij vervulde. Zo was mr. Loten van Doelen Grothe van 1881 - 1886 lid van het college van toezicht over het Huis van Bewaring te Amersfoort. In deze nevenfunctie ligt een relatie met de eerste stelling die hiervoor is vermeld.

In 1887 werd hij benoemd tot lid van het Provinciaal College van toezicht op het beheer der kerkelijke goederen en fondsen der Hervormde Gemeente in Utrecht. Wellicht dat naar hedendaagse maatstaven uit een oogpunt van zuiverheid van verhoudingen een klein vraagteken achter deze benoeming zou kunnen worden gezet.

Zijn vader Jacob Anne Grothe was van 1874 tot enkele jaren voor zijn dood in 1899 administrerend kerkvoogd van de Nederlands Hervormde gemeente in Utrecht en dus primair verantwoordelijk voor het financiële reilen en zeilen van de kerkelijke gemeente. Als kerkvoogd keerde J.A. Grothe zich scherp tegen de dolerenden die aanvankelijk probeerden een deel van de kerkelijke goederen in bezit te krijgen. De strijd om het bezit van de kerkelijke goederen deed zich ook elders in de provincie voor (zie daartoe o.a. de blz.406 t/m 410 van het prachtige boekwerk 'Geschiedenis der provincie Utrecht, na 1780').

In hoeverre dit ook aanleiding heeft gegeven tot problemen in Soest is niet bekend. In het manuscript van ds.J.J.Bos over de geschiedenis van Soest staat vermeld dat in november 1887 J.de Ruig c.s. zich hadden onttrokken aan de Hervormde Gemeente en in de gemeente Soest een gereformeerde kerk hadden opgericht. Ze bouwden een kerk en predikantswoning op den Engh nabij den Lazarusberg. De dolerenden verweten ds.Bos dat hij meer belangstelling toonde voor de plaatselijke geschiedenis dan voor de kerkleer. Ds.Bos heeft veel samengewerkt met mr.C.J.W.Loten van Doelen Grothe. In het voorwoord van zijn manuscript bedankt hij hem dan ook uitdrukkelijk.

Wat betreft geloofsopvatting stond mr.C.J.W.Loten van Doelen Grothe net als zijn vader Jacob Anne Grothe dicht bij de dolerenden maar qua temperament en sfeer voelde hij zich niet thuis bij de strijdbare 'kleine luyden', van wie hij zich ook in sociaal opzicht wenste te onderscheiden.

De familie Grothe was zeer vermogend. Vader J.A. Grothe stond in de rij van rijkste inwoners van de provincie Utrecht in 1862 op de derde plaats. Na de dood van zijn vader in 1899 werden ook zoon Constant en zijn broer Willem vermeld in de jaarlijks in de provinciaal blad gepubliceerde lijst van hoogst aangeslagenen in de provincie Utrecht (deze lijst bevatte van 1900 tot 1918 zo'n 150 á 200 personen in de provincie waaronder vele met dubbele namen; uit Soest werden 3 á 4 personen vermeld, waaronder mr.C.J.W. Loten van Doelen Grothe). Overigens kwam het vermogen van Constant Loten van Doelen Grothe niet alleen van de kant van zijn vader. Ook zijn moeder was zeer vermogend. Na de dood van zijn moeder in 1875 werd Constant als gevolg daarvan mede-eigenaar van het landgoed Voordaan te Groenekan (de BP benzinepomp-installatie langs de A 27, vlak voor de afslag naar De Bilt-Soest, herinnert nog aan de naam van dat landgoed). Ook de vrouw van mr.C.J.W.Loten van Doelen Grothe (Henriëtte van Weede) kwam uit een vermogende familie.

Hoewel de fam.Grothe zich in sociaal opzicht wenste te onderscheiden van de kleine luyden, waren ze wel sociaal ingesteld. Van vader J.A.Grothe staat in zijn levensbeschrijving vermeld : " Voor steun aan de armen en voor culturele activiteiten deed men zelden tevergeefs een financieel beroep op hem. Altijd waren zijn soms zeer grote giften anoniem".

Ook mr.C.J.W. Loten van Doelen Grothe heeft blijk gegeven van zijn grote sociale betrokkenheid, o.a. als voorzitter van de plaatselijke liefdadigheidscommissie. Zijn giften zijn niet alle anoniem gebleven. Zo is bekend dat hij in 1908 aan de Ned. Hervormde Gemeente in Soest een klok schonk voor de oude kerk en in 1909 was hij een van degenen die geld gaven voor de stichting van de Insingerschool. Uit het al genoemde manuscript van Ds. Bos blijkt dat hij in 1906 ter gelegenheid van zijn 25 jarig ambtsjubileum de volgende giften had gedaan.

f 1000.- aan de Armeni der Nederl.-Herr. Gem. te Soest.
 „ 1000.- „ de School met den Bijbel te Soest.
 „ 700.- „ de Herr. Diaconie te Soest.
 „ 500.- „ het R. K. Parochiaal Ambestuur te Soest.
 „ 500.- „ het R. K. Parochiaal Ambestuur te Soesterbeek

Handschrift met gaven van Grothe

De sociale betrokkenheid van de fam. Grothe moet niet verward worden met sympathie voor het toen ook in Nederland en Utrecht aan invloed winnende socialisme. Reeds uit een van de hiervoor genoemde stellingen bij zijn promotie blijkt de afkeer van Constant voor de marxistische leer. Wel was hij uit op "verheffing van het volk". Het zal hem ongetwijfeld deugd hebben gedaan dat een wens die hij in één van zijn stellingen had opgevoerd werd vervuld. In 1900 kwam de Leerplichtwet tot stand.

Op dat moment was hij al bijna 20 jaar burgemeester van Soest en in die hoedanigheid was hij een stuwende kracht in de ontwikkeling van Soest op het breukvlak van twee eeuwen. Enkele hoogtepunten vóór 1900, waarvan nu nog de kenmerken aanwezig zijn waren:

- de bouw van een nieuwe gemeentehuis in 1892 aan wat sedert 1911 de Steenhoffstraat heet (voorheen rijksstraatweg);
- de bouw van een nieuwe naaldvakschool (nu galerie Anna Palowna aan de Burg. Grothestraat); de eerste steen van dit gebouw is gelegd in 1893 door mevr. Loten van Doelen Grothe-van Weede die tevens directrice was van de naai- en breischool;
- het gereedkomen van de spoorlijn Soest-Baarn in 1898;
- grote betrokkenheid bij de feesten ter gelegenheid van de troonsbestijging van koningin Wilhelmina; de ter gelegenheid daarvan geplaatste Wilhelminalinde op de splitsing Burg. Grothestraat/van Weedestraat met daaromheen een smeedijzeren spijlenhek is een gemeentelijk monument.

Over feesten gesproken. Het hoogtepunt vóór 1900 was natuurlijk het huwelijk van de burgemeester met. Jvr. Henriëtte van Weede in 1887. Ik schreef daarover al in het vorige nummer. Naar aanleiding daarvan vroeg iemand me of daarover iets meer bekend was, b.v. foto's.

Tonkheer E. Van Weede, Kamorheer des
Konings i. b. d., en Mevrouw van Weede geb.
Singendonck hebben de eer U kennis te
geven van het voorgenomen huwelyk van hunne
dochter en behuwd dochter Renée Henriette
met Mr. C. J. W. Loten van Doelen Grothe,
Burgemeester van Soest.

De 1^{ste} afkondiging zal plaats hebben op
Vondag 4 Dec^r 1887.

Soest, 2 Dec^r 1887.

Mr. J. A. Grothe heeft de eer U kennis
te geven van het voorgenomen huwelyk van
zijn zoon Mr. C. J. W. Loten van Doelen
Grothe, Burgemeester van Soest, met Tonk,
vrouwe Renée Henriette van Weede.

De 1^{ste} afkondiging zal plaats hebben op
Vondag 4 Dec^r 1887.

Utrecht, 2 Dec^r 1887

Voorts het menu van het diner dat op 2 december 1887 werd gegeven ter gelegenheid van ' de aantekeningspartij van Constant en Renée' en het officiële menu van het huwelijksdiner op 20 december 1887. Wellicht dat in de feestmaand december deze menu's kunnen inspireren tot het (laten) bereiden en genieten van een historisch feestdiner.



Na 1900 vormde in 1906 de viering van het 25-jarig ambtsjubileum een nieuw hoogtepunt. Ter gelegenheid daarvan kreeg hij van de ingezetenen van Soest een meerarmige lantaarn. Deze staat nu nog op de parkeerplaats bij de Oude Kerk. Door de gemeenteraad werd aan hem een levensgroot geschilderd portret van de jubilaris aangeboden (bestemd voor de raadszaal) alsmede een foto van de raadsleden en gemeentesecretaris poserend voor een grote tekening van het raadhuis. Wellicht dat de burgemeester op dat moment nog eens heeft teruggedacht aan het gedicht dat zijn studiegenoot had voorgedragen bij zijn promotiefeest in 1877. Uit de notulen van de raadsvergadering van 12 maart 1906 blijkt dat 'voorspoed' in ieder geval de jubilaris niet is ontgaan getuige het volgende citaat:

"Hierna verkrijgt de Jubilaris het woord, die zichtbaar aangedaan zijn grooten dank uitspreekt, op de eerste plaats aan den Allerhoogste die hem de afgelopen jaren niet alleen spaarde, gezondheid en kracht schonk maar daarbij rijkelijk zegende....."

Onder dankzegging ook aanvaardt spreker de aangeboden geschenken, die hem bij het aanschouwen daarvan steeds weder aan zijne plichten zullen herinneren, spreekt de hoop uit nog veel voor de gemeente en voor haar inwoners te mogen doen en eindigt met een geestdriftig 'leve de gemeente Soest!', waarmee alle aanwezigen even geestdriftig instemmen".



Zijn inzet voor de gemeente Soest ging daarna onverminderd voort. In 1907 kwam daar echter nog een dimensie bij. In dat jaar werd hij gekozen tot lid van Provinciale Staten van Utrecht. Het zegt iets over de waardering van de Soestenaren voor hun burgemeester dat alle stemmen uit Soest bij die verkiezing werden uitgebracht op Loten van Doelen Grothe. Daarbij moet natuurlijk wel worden bedacht dat er toen nog geen algemeen kiesrecht gold maar uitsluitend de mannen die over een bepaalde maatschappelijke welstand en geschiktheid beschikten gerechtigd waren om aan de verkiezingen deel te nemen. In 1914 werd hij gekozen tot lid van het college van gedeputeerde staten van Utrecht. Dat betekende het einde van het burgemeestersambt want die betrekkingen waren en zijn onverenigbaar.

Bij zijn afscheid werd opnieuw van alle kanten lof toegezwaaid. Wethouder Kloosters bracht de gevoelens van de Soestenaren treffend als volgt onder woorden:

"Hij herinnert er aan hoeveel onder de vaderlijke leiding van den Voorzitter tot stand gebracht is, en hoe deze alles voor allen geweest is... Nu het ogenblik van scheiden daar is, gevoelt men er eerst de zwaarte van, doch evenals een kind zich verblijdt over de eer, die zijn vader te beurt valt, evenzoo verheugt de raad zich over de onderscheiding die zijn Voorzitter te beurt is gevallen".

Mr.C.J.W. Loten van Doelen Grothe is gedeputeerde van Utrecht gebleven tot 1923.

Op 11 september 1925 is hij op 74 jarige leeftijd overleden. In de Soester Courant stond daarover het navolgende bericht.

Mr. C. J. W. LOTEN VAN DOELEN
GROTHE †

Gistermorgen gewerd ons de treurige mededeeling, dat de meest voortreffelijke ingezetene onzer gemeente, de heer Mr. C. J. W. Loten van Doelen Grothe, het tijdelijke met het eeuwige heeft verwisseld, in den gezegende ouderdom van 74 jaren. Zwaar is deze slag voor zijne weduwe en kinderen zwaar ook voor de gansche gemeente. Ieder, van groot tot klein, kende de sympathieken oud-Burgemeester Grothe.

Drie en dertig jaar bekleedde hij het ambt van Burgemeester der Gemeente Soest, tot hij in 1914 geroepen werd tot het eervolle ambt van lid van Gedeputeerde Staten dezer provincie, welk ambt hij tot 1923 heeft mogen bekleeden. In zijn Burgemeestersambt heeft hij zich doen kennen niet alleen als een rechtvaardig en rechtschapen man, maar ook als een man, die steeds hulpvaardig zich betoonde voor elk, die zijn hulp maar inriep.

Gememoreerd zij dat onder zijn bewind het tegenwoordige raadhuis tot stand kwam, in welks voorgevel naast den hoofdingang zijn naam staat gebeiteld als van den eersten steenlegger. Zijn persoon en werk zal niet licht vergeten worden en daardoor zal zijn nagedachtenis in dankbare herinnering worden gehouden.

ONDERGRONDS CABARET ,DE MOLSHOOP':

In 1946 voorgoed ,zand erover'

Jan van Steendelaar

Het zal niet bij veel Soesters meer bekend zijn, maar de gemeente heeft ooit, in 1945, cabaretgeschiedenis geschreven. Zelfs in die mate, dat er ruime aandacht aan wordt besteed in het boek "En nu de moraal van dit lied; 75 jaar Nederlands cabaret", een in 1970 door kleinkunst-historicus Wim Ibo samengesteld overzicht (beter: naslagwerk) van driekwart eeuw Nederlandse theaterkleinkunst.

Zaterdag 14 Juli OPENING van „DE MOLSHOOP”

Het ondergrondse cabaret van Benny Vreden.
(4 Meter onder den grond). Molenweg op den Engh.
Muziek - Cabaret - Dansen - Buttet - Sfeer.
Optreden van artiesten.

Iederen avond van 7.30-11 uur. 's Zondags van 3 uur af.
Entree f 2.50. Auto- en Rijwielstalling. aanwezig.

Het heeft maar drie maanden bestaan, van medio juli tot halverwege oktober, het unieke theater ,De Molshoop', gevestigd in een voormalige bunker van de Duitsers op de Eng. Het was de bedoeling dat er een tweede cabaretseizoen zou starten, maar zover is het niet gekomen. De Soester Courant daarover in oktober 1945:

DE MOLSHOOP GAAT DICHT

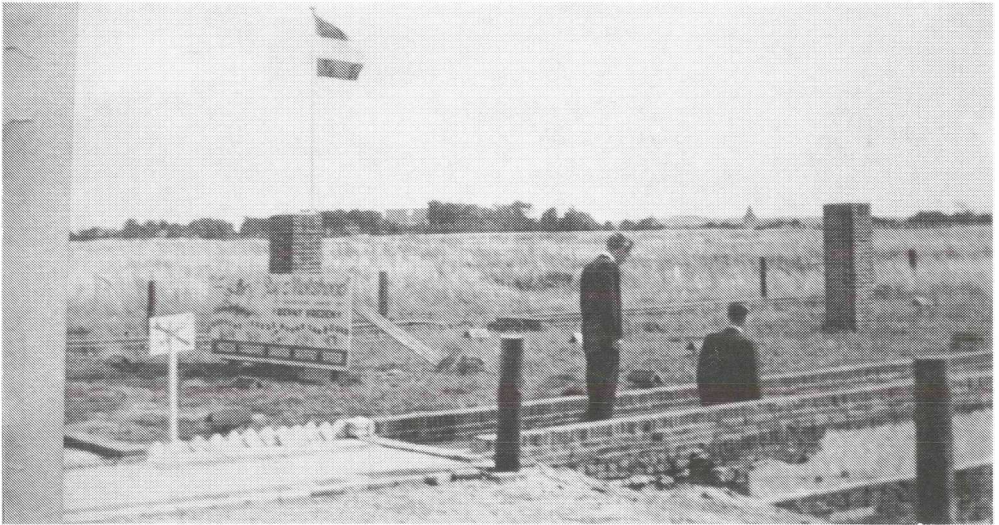
In het ondergrondse cabaret ,De Molshoop' in Soest zijn drie maanden lang avond aan avond een dikke honderd bezoekers per voorstelling op de Soester Engh onder den grond gekroopen om er drie uren de gast te zijn van Benny Vreden en zijn staf van medewerkers in deze bohémien-sfeer. Deze week loopt het programma van Willy van Hemert er nog tot en met 14 oktober. Daarna gaat ,De Molshoop' dicht. Nieuwe programma's zullen worden voorbereid en de noodige reparaties aan het gebouw zullen worden uitgevoerd. In het volgende voorjaar zal het seizoen in ,De Molshoop' worden gestart met eenige programma's, waarvoor thans reeds onderhandelingen worden gevoerd.

DE MOLSHOOP Het ondergrondse cabaret in Soest

GAAT DICTH . . .
om het volgende zomerseizoen met nieuwe, en nóg betere programma's weer te openen.

Kom nog één avond naar „De Molshoop”.
Tot en met Zondag 14 October: Progr. Willy v. Hemert.

Deze programma's zijn voortijdig afgebroken, zoals in deze eerste aflevering en in het tweede deel duidelijk zal worden. Het verhaal van De Molshoop, waarover Wim Ibo ons veel informatie verschaftte en waarvoor hij de reproducties van de foto's beschikbaar stelde, eindigde definitief in oktober 1945. De boeren die de Eng in gebruik hadden toen de oorlog uitbrak, wilden het land weer zo snel mogelijk bewerken om er gewassen te verbouwen. De Soester cabaretier-producer Benny Vreden, die 'De Molshoop' had opgericht, zag de bui al hangen en vond het niet verantwoord een tweede seizoen te beginnen omdat het onzeker was hoelang het theater nog gehandhaafd zou kunnen blijven bestaan. In juli 1946 werd de bunker opgeblazen.



De toegang tot "De Molshoop", in de meest letterlijke zin een ondergronds cabaret. De bezoekers moesten een trap af om de ingang van de in 1946 opgeblazen bunker te bereiken.

Daarmee kwam een eind aan het bestaan van 'De Molshoop', waaraan vooral in de plaatselijke kranten steeds veel aandacht was besteed.

Het bericht van de opening in de Soester Courant van 6 juli 1945 luidt: „Midden tusschen de korenvelden, op de Soester Engh, wordt zaterdagavond 14 juli 1945, een cabaret geopend zooals er geen tweede in Nederland bestaat. Het is het 'ondergrondse cabaret van Benny Vreden'." Door papierschaarste kon het blad direct na de bevrijding enkel één keer per week verschijnen; bovendien in vaak afwijkend formaat, 'zoodanig dat meerdere berichten verslagen, advertenties enz. geen plaats kunnen vinden.' Voor een aankondiging van de opening van het cabaret is een ruime uitzondering gemaakt. Het vervolgt: „Niet alleen dat dit knusse cabaretzaaltje, dat aan ongeveer 100 personen plaats biedt, 4 Meter onder den grond zit, maar er zal door Benny Vreden's gezelschap ook regelmatig een uitgebreid repertoire van ondergrondse liedjes ten gehore worden gebracht.



Een detail van de toepasselijke muurschilderingen, die door een Larense kunstenaar op de muren in de theaterzaal in de voormalige bunker waren aangebracht.

Larensche schilders (hoewel er later slechts één met name wordt genoemd, red.) brachten met vaardige hand allerlei voorstellingen van oorlogsgebeurtenissen op de muren aan. Er is muziek, er is een dansvloertje, er is sfeer... Als er nu ook maar plaats genoeg is voor de talrijke cabaretliefhebbers.'

Het theater was ingericht in een voormalige bunker van de Duitsers. Deze was gebouwd op het land van agrarier Hendrik Schimmel, gezien vanuit de Molenstraat rechts van en halverwege de Molenweg. De bunker kreeg in zijn nieuwe functie de toepasselijke naam 'De Molshoop'. Voor de openingsdag werden de inwoners van Soest opgeroepen 'het ondergrondsche cabaret van Benny Vreden, 4 Meter onder den grond, Molenweg op den Engh,' te bezoeken. Het programma bestaat uit muziek, cabaret, dansen, buffet, sfeer' en daarnaast (sic!) 'optreden van artisten.' En dat niet alleen op die ene zaterdag, maar voortaan 'iederden avond van 7.30-11 uur. 's Zondags van 3 uur af. Entree fl. 2,50. Auto- en Rijwielstalling aanwezig.'

„DE MOLSHOOP”

Het ondergrondsche Cabaret van Benny Vreden
(4 Meter onder den grond) op den Engh in Soest.
is voortaan iederden avond geopend van 8—11 u.

MUZIEK

CABARET

DANSEN

BUFFET

SFEER

Optreden van artisten. — Entree f 2.50

Voorverkoop aan het Verkeershuis V.V.V. „Soest
Vooruit”. v. Weedestraat 4, van 10-12 en van 2-4 u.

Reserveeren ook telefonisch onder No. 2886
Auto- en Rijwielstalling bij het Cabaret aanwezig.



Benny Vreden, de oprichter van het ondergrondse cabaret in Soest, achter de piano in de Molshoop.

Initiatiefnemer Benny Vreden werd op 17 februari 1913 in Amsterdam geboren als Benoni Roelofs. Zijn voornaam betekent kind der smarten. De reden waarom zijn protestant-christelijke ouders hem die naam hebben gegeven, zal nooit duidelijk worden. Hij groeide op bij zijn ouders aan de Dalweg in Soest, de gemeente waar hij een groot deel van zijn leven doorbracht. Hij volgde, zoals zoveel van zijn latere collega's, eerst een opleiding aan de Handelsschool, later aan de HBS. Naast een vlotte babbel bleek hij over een minstens zo vlotte pen te beschikken. Toch kreeg hij voor Nederlands nooit een hoger cijfer dan een 5 op zijn rapport!

Vertegenwoordiger

Al op jonge leeftijd, toen hij vertegenwoordiger van bandenfabrikant Vredestein was, verstond hij de kunst om op een geestige manier zijn potentiële afnemers te ,bespelen'. Op den duur besteedde hij meer tijd aan het schrijven van teksten en (vooral) gedichten dan het bezoeken van klanten. Hij legde zelf zijn eigenlijke baan steeds meer aan banden en gaf die uiteindelijk helemaal op. Alleen een deel van de naam van het product dat hij had verkocht, bleef hem aan zijn verleden herinneren: Vreden.

In de jaren dertig haakte hij in dichtvorm in op tal van actuele zaken in Soest. Kennelijk waardeerden de lezers zijn bijdragen, want hij publiceerde meer dan driehonderd gedichten in de toen in Soest verschijnende couranten. Vooral hierdoor werd zijn naam ook buiten Soest bekend. Het resultaat was dat hij langzaam doordrong in het wereldje der cabaretiers. Toen hij in 1938 ter gelegenheid van het tienjarig bestaan van de Soester Turn Club optrad in hotel Eemland (op de plek waar nu de Stadhouderslaan op de Van Weestraat aansluit), zat er een vertegenwoordiger van de AVRO in de zaal. Hij nodigde Vreden uit mee te werken aan het jarenlang best beluisterde radioprogramma, de Bonte Dinsdagavond Trein.

Het was het begin van de succesvolle loopbaan. Hij bezat een veelzijdig talent. Hij was niet alleen conferencier, zanger en pianist, maar genoot ook bekendheid als ontdekker van jong talent, zoals Therese Steinmetz, Saskia en Serge en de destijds bekende vocalgroup The Spotlights. Toch bouwde hij in hoofdzaak als producer, beter: als ,zakelijk artiest', exploitant, organisator en inspirator, een grote staat van dienst op.

De Soester, die aan de Pieter de Hooghlaan 4 woonde, even voorbij de Paulus Potterlaan, sloot zich bepaald niet van het plaatselijk gebeuren af. Zo was hij in de jaren dertig één van de oprichters van de korfbalvereniging Helpt Elkander. Deze speelde op een terrein achter hotel Du Passage (later De Schouw en geeindigd als De Birk) aan de Birkstraat, waar nu de Betje Wolfflaan, de Aagje Dekenlaan en de Bilderdijklaan lopen.

Op zakelijk gebied richtte hij bijvoorbeeld Benny Vreden's Productions op, was de bedenker en uitvoerder van het eerste huifkar-cabaret (een wagenspel) van Nederland; stelde cabaretgezelschappen samen, schreef de musical Waterproef en maakte tal van grammofoonplaten. Aan enkele van Vreden's gezelschappen werkte ook Piet Ekel uit Soest mee. Samen richtten ze het VPRO-cabaret op, waarmee ze niet minder dan zeven jaar door Nederland toerden. Vreden was ook de bedenker van het populaire kinderprogramma Barend Bluf (Kitty Knappert). Het bleef zeven jaar (1953-1960) bestaan. Alle overige rollen (nu eens dokter, dan weer politiemann, noem maar op) werden door Piet Ekel (bijgenaamd 'de stemmentemmer') gespeeld.

De oorlogsjaren hadden in zoverre geen invloed op het werk van Vreden dat hij, als zoveel andere kunstenaars, 'gewoon' bleef doorgaan als cabaretier. Elke kunstenaar moest zich melden bij de door de Duitsers opgezette en beheerde Kulturkammer. Wim Ibo, die twee keer twee weken en in totaal drie keer met zijn gezelschap in Soest optrad: „Nog steeds bestaat het hardnekkig misverstand, en ik vind het fijn om dat hierbij uit de wereld te helpen, dat dit een zich onderwerpen aan of sympathiseren met de Duitsers betekende. Dat was absoluut niet zo. Alleen NSB-ers werden lid. Als artiest had je enkel de verplichting je te melden. Je kreeg dan een 'Bewijs van aanmelding'. Ik heb dat altijd vertaald als 'werkvergunning'. Je moest het bewijs -er staat met nadruk op: 'Geen bewijs van lidmaatschap'- kunnen tonen als er controle was.

„De Molshoop”

Het ondergrondse cabaret van Benny Vreden
op den Engh in Soest.

Van 1 tot en met 15 Augustus, iede-
ren avond van 8-11 uur, optreden
van het

gezelschap WIM IBO

m.m. van Tini Visser, Lya Dorana,
Hetty Blok, Wim Ibo, Ben Aerden,
Fred Hoyte, Jo Spiers.

Dansmuziek door het „Molshoop”
Swing Quartet.

Auto- en Rijwielstalling aanwezig

Telefonisch reserveren tusschen 10-12 en 2-4
No. 2886. Zaterdagmiddag en Zondag No. 2188.

Ik ben wel eens op het matje geroepen bij de Sicherheitsdienst als er een tekst gebruikt werd waar de Duitsers bezwaar tegen hadden. Dan zei onze regisseur, Cees Laseur, tegen mij: ,Ga jij er maar heen, jij lult je er wel uit.'

Benny Vreden („een fijne collega", zegt Ibo) heeft als auteur en componist tal van ondergrondse liedjes op zijn naam staan. Ook in, en ondanks of juist dankzij, de moeilijke oorlogsjaren was er sprake van veel humor, een typisch tijdsbeeld.

Toch verloor hij ook de realiteit niet uit het oog. De ernst van de tijd is terug te vinden in een boek dat Vreden over de oorlogsjaren schreef; het is in handen van zijn familie. Zijn huis aan de Pieter de Hooghlaan was jarenlang onderduikadres van een Joodse familie en een Engelse en een Amerikaanse piloot. Hoewel dit niet valt te bewijzen, hebben zij met een aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid een grotere invloed gehad op zijn cabarettteksten en -liedjes dan hijzelf en de onderduikers toen beseften. Voor zijn hulp aan onderduikers ontving Vreden slechts een oorkonde. Anderen, die veel minder risico's hadden gelopen, kregen een ,echte' onderscheiding...

In 1941 trad Benny Vreden met z'n gezelschap nog op in het Openluchttheater aan de Soesterbergsestraat (nu Cabrio). In 1943 maakte hij deel uit van het bekende Leidesepleincabaret met onder anderen de Vlaamse actrice Julia de Gruyter en acteur Jan Lemaire. In die tijd begon ook de nu 80-jarige ,cabaretgoeroe' Wim Ibo zijn artiestenloopbaan.

Een maand na de bevrijding had Vreden dankzij zijn creatieve geest een cabaretprogramma in elkaar gezet, dat onder de titel „Een ,ondergrondsche' revue'' in het toenmalige hotel Eemland op maandag 4 en dinsdag 5 juni werd opgevoerd. Nog niet om voor eigen inkomsten te zorgen, maar ten bate van de stichting Nederlands Volksherstel. In de revue werden ondergrondsche en oorlogsgebeurtenissen opgevoerd naar ideeën, in- en uitvallen van de journalist Jan Onstenk en Benny Vreden. De volgende beelden zullen onder meer de revue passeeren: Dirk Duikelaar duikt in Soest; De Duitse V-actie; Wachtje kloppen; De Vischknipkaarten; de Gemeentelijke boonenoogst; de Winterhulp; de inlevering van radio's, de verandering der straatnamen; In het ondergrondsche cabaret; Spijkerwacht; in de rij bij de Centrale Keuken; de huiszoeking, en het valse Persoonsbewijs.'

Gouden greep

Eemland was een centraal gelegen locatie, dus voor iedereen gemakkelijk te bereiken. Enig sarcasme zal Vreden niet vreemd zijn geweest, want hij had zijn zinnen blijkbaar toch op een andere plek gezet. Bijna cynischer was niet mogelijk: een ondergrondse ruimte, een bunker. Deze maakte oorspronkelijk deel uit van de schuilplaatsen bij het uit drie batterijen bestaande afweergeschut dat de Duitsers in de oorlog op de Eng hadden opgesteld. De dertig tot vijftig manschappen die het geschut dagelijks gedurende 24 uur bemanden, moesten afgelost worden, slapen, eten, naar het toilet, noem maar op. Dat gebeurde allemaal onder de grond.

Direct na de oorlog legde Benny Vreden, die een speciaal gevoel had ontwikkeld voor bijzondere dingen, er beslag op met het idee: vooral als er iets gebeurt op een gekke plek, komen de mensen wel. Vreden beschouwde zijn keus voor de bunker zelf als een gouden greep.

(wordt vervolgd)

DE SEIZOENMARKT 1998

Wim Routers (Afd. Genealogie)

Er was enige onzekerheid of Museum Oud Soest en de Historische Vereniging Soest dit jaar weer aan de seizoenmarkt zouden deelnemen. Maar Anton van den Dijssel en ondergetekende hebben de knoop doorgehakt om het toch maar weer doen, ook mede door de toezegging van Joke Kleinwee en Dick van Fulpen dat ze die dag aanwezig zouden zijn. Beiden zijn lid van de afdeling genealogie.

Zaterdag 21 november 1998 het is zover! 's Morgens om 8.30 uur bij het Museum Oud Soest.

De vorige dag had Anton al wat materiaal bij elkaar gezet o.a. boekjes, foto's, folders etc. Ook voor materiaal voor de stand was gezorgd.

De stand van een Historische Vereniging was voorzien van een modern snufje namelijk "een lichtkrant". Thari Schröder van Radio Soest maakte de opmerking "Historie en de moderne techniek".

De vorige dag had Anton al wat materiaal bij elkaar gezet o.a. boekjes, foto's, folders etc. Ook voor materiaal voor de stand was gezorgd.

De stand van een Historische Vereniging was voorzien van een modern snufje namelijk "een lichtkrant". Thari Schröder van Radio Soest maakte de opmerking "Historie en de moderne techniek".

De afdeling Genealogie was ruim aanwezig en dat was niet overbodig, want Joke en Dick stonden hun "mannetje" wel. Dick had zijn computer meegenomen, met voornamelijk Soester families en aangetrouwden. Dat stond veel in de belangstelling.

Over de aandacht van de media hadden we niet te klagen. Anton werd door Radio Soest geïnterviewd over Museum Oud Soest en Dick werd door een interviewer van de krant belaagd met vragen over de afdeling Genealogie.

De foto's en pentekeningen waren onder de bezoekers zeer in trek. Soesters herkenden hun school met de opmerking van "die is ook al weer weg", of herkenden hun straat. Anderen maakten de opmerking "wat jammer dat het Soester Natuurbad niet meer bestaat" enz. enz. Een hele zit zo'n dag, maar voor de inwendige mens werden we voorzien door Els Stolwijk. Daarvoor onze dank aan Els!

We mogen terug kijken, mede door de Open Dag van de brandweer, op een toch nog drukke dag. Om 15.00 uur was de seizoenmarkt voorbij en kon de stand weer opgeruimd worden.

Moe, maar voldaan gingen we weer huiswaarts.

Tot volgend jaar, bij de activiteiten van de Historische Vereniging Soest en/of Stichting Oud Soest.

VAN DE BOEKENPLANK LEZENSWAARDIGHEDEN UIT DIVERSE TIJDSCHRIFTEN

Gens Nostra Genealogische informatie uit het Kamp bij Zeist
(1804-1809) jaargang nr 53 - nr 10, door Rutger
Loenen

Hoe het lutherde in Nederland - deel 2

Th.A. Fafié, K.G. van Manen en L.J.L.J Meiners (red.)

De geschiedenis van de Lutherse gemeenten in
Nederland (waaronder die van Baarn-Soest)

Stichting Publikaties Oud Utrecht

Utrechtse Biografieën Het Eemland 1,

Personen uit alle lagen van de bevolking komen aan
bod. Biografieën van bekende en onbekende
Eemlanders zoals

Jacoba Victoria Bartolotti-van den Heuvel - een
veelbesproken vrouw

Johannes Jacobus Bos - predikant en
geschiedschrijver

Volkert de Graaff - de klokkenkoning

Dirkje Hilhorst - vroedvrouw en tapster

Herman Isings - historieschilder

Jacobus van Looy - dichter en schilder

Mees Rutgers - herbergier, heler en beschermheer van
een dievenbende

RDZM Restauratie en beheer

info nr. 12 Het behoud van het historisch pannendak

info nr. 13 Het keuren van natuurstenen leien

